

การพัฒนาโปรแกรมการเพิ่มการเรียนรู้สองภาษาเพื่อส่งเสริมความสามารถทางการพูด
ภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือ ของเด็กวัยอนุบาล

นางสาวอรรวรรณ วงศ์คำชู

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาประถมศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-333-353-3

ลิขสิทธิ์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A DEVELOPMENT OF AN ADDITIVE BILINGUAL PROGRAM TO PROMOTE
THE CENTRAL THAI AND NORTHERN THAI DIALECT SPEAKING ABILITY
OF PRESCHOOL CHILDREN

Miss Orawan Wongcomchoo

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Early Childhood Education

Department of Elementary Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-333-353-3

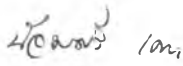
หัวข้อวิทยานิพนธ์   การพัฒนาโปรแกรมการเพิ่มการเรียนรู้สองภาษา เพื่อส่งเสริม
                                ความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือ
                                ของเด็กวัยอนุบาล
โดย   นางสาวอรวรรณ วงศ์คำชู
ภาควิชา   ประถมศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษบง คันทิวงศ์

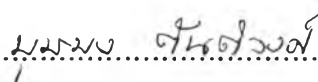

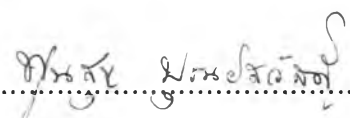
คณะกรรมการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.น้อมศรี เกต)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษบง คันทิวงศ์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พูนสุข บุญสวัสดิ์)

อรวรรณ วงศ์คำชู : การพัฒนาโปรแกรมการเพิ่มการเรียนรู้สองภาษาเพื่อส่งเสริมความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือ ของเด็กวัยอนุบาล (A DEVELOPMENT OF AN ADDITIVE BILINGUAL PROGRAM TO PROMOTE THE CENTRAL THAI AND NORTHERN THAI DIALECT SPEAKING ABILITY OF PRESCHOOL CHILDREN)

อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.บุษบง ดันตวิวงศ์, 261 หน้า. ISBN 974-333-353-3

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและทดลองใช้โปรแกรมการเพิ่มการเรียนรู้สองภาษาเพื่อส่งเสริมความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือ ด้านการสื่อความหมายด้วยการใช้คำศัพท์ การใช้รูปประโยคและการเลือกปรับใช้ภาษา ด้านความชัดเจนในการออกเสียง และด้านความคล่องในการพูด ให้แก่เด็กวัยอนุบาล ตัวอย่างประชากรคือ เด็กอนุบาลชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ที่มีอายุ 3 – 5 ปี จำนวน 11 คน ของโรงเรียนบ้านแม่ตะมาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ วิธีดำเนินการวิจัย มี 4 ขั้นตอน คือ (1) ขั้นเตรียมการ (2) ขั้นสร้างโปรแกรมฯและเครื่องมือการวิจัย (3) ขั้นทดลองใช้โปรแกรมฯ (4) ขั้นปรับปรุงโปรแกรมฯ

ประสิทธิภาพของโปรแกรมฯ ประเมินจาก 1)ความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือของเด็กก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ด้วยการสัมภาษณ์รายบุคคลในบริบทการพูดที่มีความหมาย โดยครูที่พูดภาษาไทยกลาง (ผู้วิจัย) และครูที่พูดภาษาไทยถิ่นเหนือ (ครูประจำชั้นของเด็ก) 2)ความพึงพอใจในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ของผู้ปกครองซึ่งวัดจาก แบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ และ3)การติดตามผลการใช้โปรแกรมฯ โดยแบบบันทึกการใช้โปรแกรมฯของครู (ผู้วิจัย) ระหว่างการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ

ผลการวิจัยปรากฏว่า 1)โปรแกรมฯที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถส่งเสริมความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือ ของเด็กวัยอนุบาล กล่าวคือหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯเป็นเวลา 1 ภาคเรียน เด็กที่เข้าร่วมโปรแกรมฯ มีความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือ ด้านการสื่อความหมายด้วยการใช้คำศัพท์ การใช้รูปประโยค และการเลือกปรับใช้ภาษา ด้านความชัดเจนในการออกเสียง และด้านความคล่องในการพูด เพิ่มขึ้นทุกด้านอย่างน้อยหนึ่งระดับ 2)จากการสัมภาษณ์พบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมโปรแกรมฯ มีความพึงพอใจในระดับมากขึ้นไป

ผลผลิตของการวิจัยครั้งนี้คือ คู่มือการใช้โปรแกรมการเพิ่มการเรียนรู้สองภาษาเพื่อส่งเสริมความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือของเด็กวัยอนุบาล

ภาควิชา.....ประถมศึกษา.....ลายมือชื่อนิติศ.....

สาขาวิชา.....การศึกษาปฐมวัย.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา...2542.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

##4083826927 MAJOR : EARLY CHILDHOOD EDUCATION

**KEY WORD : ADDITIVE BILINGUAL / PROGRAM DEVELOPMENT / CENTRAL THAI /
NORTHERN THAI DIALECT / SPEAKING ABILITY / PRESCHOOL CHILDREN**

**ORAWAN WONGCOMCHOO : A DEVELOPMENT OF AN ADDITIVE BILINGUAL
PROGRAM TO PROMOTE THE CENTRAL THAI AND NORTHERN THAI DIALECT
SPEAKING ABILITY OF PRESCHOOL CHILDREN. THESIS ADVISOR : ASSIST.PROF.
BOOSBONG TANTIWONG, Ed.D. 261 pp. ISBN 974 - 333 - 353 - 3**

This study is to construct an additive bilingual program to promote the Central Thai and Northern Thai dialect speaking ability of preschool children in terms of fluency, clarity and communication with the use of vocabulary, sentence structure and choice of contextually proper language. The subjects were eleven children aged three to five who enrolled in the first level of preschool in the first semester of 1999 academic year at Banmaetaman School, Chiangmai province. The program development was divided into four phases, i.e., preparation, construction, field testing and revision.

To evaluate the program, the children' s Central Thai language and Northern Thai dialect speaking ability was individually measured by informal interviews in meaningful speaking contexts by a Central Thai speaking teacher (the researcher) and a Northern Thai dialect speaking teacher (the classteacher). The program satisfaction was appraised by parent unstructured group interviews. The program implementation was assessed by the researcher.

The study revealed that after the program (1) the preschool children had higher Central Thai and Northern Thai speaking ability by at least one level in all aspects, (2) all parents were highly satisfied with the program.

The product of this study was a Handbook of Additive Bilingual Program to Promote the Central Thai and Northern Thai Dialect.

ภาควิชา.....ประถมศึกษา.....ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา.....การศึกษาระดับมัธยมศึกษา.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา.....2542.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงสุดจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุษบง ตันติวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้ความรู้ ข้อคิด และความช่วยเหลือ นานัปการ ผู้วิจัยสำนึกและซาบซึ้งในพระคุณของท่านเป็นอย่างมาก จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.น้อมศรี เลท ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พูนสุข บุญยสวัสดิ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำในการ ปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาให้ข้อมูลและคำแนะนำในการสร้าง และปรับปรุงโปรแกรมการเพิ่มการเรียนรู้สองภาษา ซึ่งได้แก่ ศาสตราจารย์มณี พยอมยงค์ รองศาสตราจารย์ ปานตา ไข่เทียมวงศ์ อาจารย์ ดร.วรวรรณ เหมชะญาติ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิทยาภรณ์ มานะจुติ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อยู่เคียง แซ่โค้ว และคณะครูโรงเรียนบ้านแม่ตะมาน ทุกท่าน

ขอกราบขอบพระคุณ โรงเรียนบ้านแม่ตะมาน ที่ได้กรุณาอนุญาตให้ผู้วิจัยดำเนินการ ทดลองสอน ขอขอบพระคุณบุคลากรของโรงเรียนทุกท่าน ผู้ปกครองนักเรียน และขอขอบใจ นักเรียนที่น่ารักทุกคน ที่ได้ให้ความร่วมมือแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้รับแรงบันดาลใจจาก โครงการวิจัยแม่บทเรื่อง การอบรมเลี้ยงดูเด็ก ตามวิถีชีวิตไทย : รูปแบบสำหรับการศึกษาปฐมวัยของภาควิชาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย และได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจาก มูลนิธิหม่อมหลวงจิรายุ นพวงศ์ บาทหลวง วิวัฒน์ แพร์ศิริ คุณแม่อุไรศรี แก้วมีสุข และบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงขอ กราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณกำลังใจและความช่วยเหลือจากคุณครูอภิสิทธิ์ จรัสชวนเพท คุณครูนิภาภัทร สุวรรณวงศ์ คุณพ่อฉลอง – คุณแม่เยาวเรศ คงเจริญ คุณสุเทพ พัวศิริ พี่น้องภาควิชาประถมศึกษา และเพื่อนที่รักทุกคน

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณคณะครูอาจารย์สถานศึกษาทุกแห่งที่ประสิทธิประสาท ความรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งขอขอบพระคุณทุก ๆ คนในครอบครัวของผู้วิจัย ที่ให้การสนับสนุน ทุกประการด้วยความรักและความเข้าใจเสมอมา

อรวรรณ วงศ์คำชู

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญแผนภูมิ	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
วิธีดำเนินการวิจัย.....	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	13
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
การเรียนรู้ภาษาของเด็ก	
พัฒนาการทางภาษาของเด็ก.....	15
ปัจจัยในการเรียนรู้ภาษา.....	23
การเรียนรู้กฎเกณฑ์ทางภาษาของเด็ก.....	26
การเรียนรู้ภาษาที่หนึ่งและภาษาที่สอง.....	29
การวัดความสามารถทางภาษาของเด็ก.....	30
เด็กสองภาษา	
ความหมายของเด็กสองภาษา.....	32
บริบทของเด็กสองภาษาในภาคเหนือ.....	32
ความแตกต่างระหว่างภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือ.....	42
การเรียนรู้สองภาษา	
ความสัมพันธ์ของภาษาที่หนึ่งและภาษาที่สอง.....	44
อิทธิพลของการใช้สองภาษา.....	45

บทที่

2	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษา.....47	
	แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้สองภาษา	
	แนวคิดการสอนภาษาแบบธรรมชาติ.....49	
	แนวคิดเกี่ยวกับเด็กที่รู้สองภาษา.....51	
	แนวคิดและเทคนิควิธีเกี่ยวกับการสอนภาษาพูด.....52	
	โปรแกรมการเพิ่มการเรียนรู้สองภาษา	
	ความหมายของโปรแกรม.....58	
	องค์ประกอบของโปรแกรม.....59	
	การพัฒนาโปรแกรม.....60	
	การประเมินโปรแกรม.....61	
	งานวิจัยเกี่ยวกับโปรแกรมการสอนสองภาษา.....61	
3	การดำเนินการวิจัย	
	วิธีดำเนินการวิจัย	
	ขั้นเตรียมการ.....64	
	ขั้นสร้างโปรแกรมฯและเครื่องมือการวิจัย.....64	
	ขั้นทดลองใช้โปรแกรมฯ.....90	
	ขั้นปรับปรุงโปรแกรมฯ.....95	
4	ผลการดำเนินการวิจัย	
	ผลการทดลองใช้โปรแกรมฯ.....97	
	ผลการปรับปรุงโปรแกรมฯ.....113	
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกต	
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....127	
	วิธีดำเนินการวิจัย.....127	
	สรุปผลการวิจัย.....128	
	อภิปรายผลการวิจัย	
	ประเด็นอภิปรายเพื่อนำโปรแกรมฯไปใช้.....129	
	ข้อสังเกตจากการวิจัย.....134	
	ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคต.....134	

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
รายการอ้างอิง.....	136
ภาคผนวก.....	142
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	144
ตัวอย่างเครื่องมือการวิจัย.....	145
ประวัติผู้วิจัย.....	261

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	การตรวจสอบโปรแกรมฯก่อนการทดลองใช้ของผู้ทรงคุณวุฒิ.....	73
ตารางที่ 2	กำหนดแผนการเก็บข้อมูลก่อนและหลังการเข้าร่วม โปรแกรมฯ.....	91
ตารางที่ 3	สรุประดับความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลาง และภาษาไทยถิ่นเหนือก่อนการเข้าร่วม โปรแกรมฯ.....	92
ตารางที่ 4	ข้อมูลทั่วไปจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ปกครอง ที่เข้าร่วมโปรแกรมฯ.....	104
ตารางที่ 5	การปรับปรุงโปรแกรมฯ ฉบับทดลอง.....	113

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

แผนภูมิที่ 1 ตัวอย่างการใช้แบบบันทึกการสนทนาฯ.....	83
แผนภูมิที่ 2 ตัวอย่างการใช้แบบวิเคราะห์ความสามารถทางการพูด.....	86
แผนภูมิที่ 3 ตัวอย่างการใช้แบบประเมินความสามารถทางการพูด.....	87
แผนภูมิที่ 4 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง ระดับความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลางและ ภาษาไทยถิ่นเหนือด้านการสื่อความหมายด้วยการใช้ศัพท์ ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ.....	97
แผนภูมิที่ 5 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง ระดับความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลางและ ภาษาไทยถิ่นเหนือด้านการสื่อความหมายด้วยการใช้รูปประโยค ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ.....	98
แผนภูมิที่ 6 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง ระดับความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลางและ ภาษาไทยถิ่นเหนือด้านการสื่อความหมายด้วยการเลือกใช้ภาษา ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ.....	99
แผนภูมิที่ 7 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง ระดับความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลางและ ภาษาไทยถิ่นเหนือด้านความชัดเจนในการออกเสียง ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ.....	100
แผนภูมิที่ 8 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง ระดับความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลางและ ภาษาไทยถิ่นเหนือด้านความคล่องในการพูด ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ.....	100